Moldova Suverană

COTIDIAN AL GUVERNULUI REPUBLICII MOLDOVA

Ziarul apare de la 1 mai 1924 | MIERCURI, 5 AUGUST 1992 | NR. 110 (17980) | PREȚUL 1 rub. | FAX: 23-35-01

MS — PAG. 2 — ROLUL STATULUI E DE A SLUJI CU CREDINȚĂ POPORUL, A-L APĂRA DE ORICE RELE

PAG. 3 — TEHNOLOGIA, COMPETENȚA ȘI OPERATIVITATEA INFORMATIZĂRII SĂ CORESPUNDĂ SARCINILOR ZILEI

PAG. 4 — MARIN PREDA: EVENIMENTELE SÎNGEROASE SÎNT PRODUSUL UNOR INDIVIZI BOLNAVI

Interviu acordat de Președintele Mircea Snegur

Președintele Republicii Moldova, dl Mircea Snegur, a acordat un interviu corespondenților agenției «France presse».

Prezentînd un scurt istoric al conflictului, pentru a pune într-o lumină reală, obiectivă evenimentele, dl Mircea Snegur a menționat că rezervarea dreptului populației din stînga Nistrului de a-și determina singură statutul în cazul schimbării cursului politic al Republicii nu reprezintă o modificare a strategiei actuale a conducerii. Ideea a fost expusă cu titlu de sugestie și în cadrul întrevederilor de lucru, ea fiind făcută cunoscută publicului larg pentru a aduce un argument de pace. Faptul că liderii republicii fantomă nu o acceptă constituie deja reversul medaliei, partea cea mai tristă a lucrurilor, întrucît din vina lor, a ambițiilor lor, se varsă sînge. Domnul Snegur a evocat nenumăratele adresări către conducerea Rusiei, în care solicită luarea de atitudine vizavi de ostilitățile declanșate, precum și apeluri le către opinia publică mondială, subliniind prin aceasta că gîndul nostru a fost întotdeauna la pace. Domnia sa a arătat că Armata Națională a venit în ajutor poliției la Bender pentru a menține ultimul bastion al forțelor constituționale, lichidate pretutindeni în zona nistreană într-un mod criminal de aventurieri, și nu a declanșat o operațiune militară de instaurare a ordinii pe cale armată, după cum susține mass-media moscovită. Pentru realizarea acestor scopuri există căi parlamentare, civilizate, a estimat Președintele Republicii. Esențialul e că poporul a înțeles definitiv că a avut dreptate cerînd pace, pentru a putea să trăiască și să-și crească copiii.

Fiind solicitat să se pronunțe pe marginea convenției și a înțelegerilor realizate cu Președintele rus, dl Mircea Snegur a exclus posibilitatea nerespectării lor, arătînd că factorii de conducere militari sau civili care se vor declara adversari ai acestor documente trebuie să răspundă pentru nerespectarea ordinelor, precum și pentru declarațiile iresponsabile, care nu fac altceva decît să tensioneze situația.

Dl Mircea Snegur a apreciat ca o cucerire de seamă a democrației faptul că cetățenii Republicii Moldova au posibilitatea să circule atît la București, cît și la Moscova. Odată cu integrarea Moldovei în Europa numărul capitalelor accesibile cetățenilor noștri va spori evident, a arătat Președintele Republicii.

Serviciul de presă al Președintelui Republicii Moldova.

Primire la președinție

Marți, 4 august, Președintele Republicii Moldova, dl Mircea Snegur, l-a primit pe locțiitorul șefului statului major al forțelor armate unificate ale Comunității de State Independente, generalul-colonel Boris Piankov. În cadrul întrevederii a fost discutat Protocolul cu privire la procedura provizorie de formare și acțiunare a grupurilor de observatori militari și Forțelor colective de menținere a păcii în zonele de conflict dintre state și în statele membre ale C.S.I. Protocolul prevede că decizia politică de principiu vizînd desfășurarea operațiunilor cu folosirea grupurilor pentru menținerea păcii este luată de Consiliul șefilor de stat din Comunitate, prin consens, în baza cererii unui sau cîtorva state membre ale Comunității, cu acordul părților aflate în conflict. Decizia adoptată cu privire la desfășurarea unei asemenea operațiuni este adusă imediat la cunoștința Consiliului de Securitate al O.N.U. și președintelui în exercițiu al C.S.C.E. În document se arată, de asemenea, că fiecare dintre statele semnatare ale Protocolului, în funcție de posibilități, își asumă obligația de a crea și instrui, pentru folosirea în operațiunile de menținere a păcii, contingente militare, personal de miliție sau de poliție, observatori militari.

Președintele Republicii Moldova a căzut de acord cu prevederile Protocolului, făcînd însă o remarcă, și anume că problema creării și folosirii contingentelor militare din partea Republicii Moldova poate fi tranșată doar în cazul ratificării de către Parlament a acordurilor de la Alma-Ata.

În altă ordine de idei, a fost abordată problema retragerii din Chișinău a regimentului de parașutiști. General-colonel Piankov l-a comunicat Președintelui Snegur că în toamna acestui an unitatea respectivă va fi redislocată la Abakan. Afară de aceasta, au fost examinate problemele retragerii armatei a 14-a de pe teritoriul Republicii Moldova.

La întrevedere au participat ministrul apărării al Republicii Moldova, general-maior Pavel Creangă, și consilierul de stat al Președintelui Republicii în problemele militare, dl Nicolae Chirtoacă.

Serviciul e presă al Președintelui Republicii Moldova.

COMENTARIU POLITIC

Compromisul de la Moscova și șansele păcii în Moldova

Regula menită să aducă la disperare pe toți cei care mai cred în viabilitatea și logica tratativelor, potrivit cărela acordurile de încetare a focului în conflictele izbucnite în răsăritul continentului sînt imediat încălcate, pare a se adeveri, din păcate, și în cazul republicii de peste Prut. La numai cîteva ore după semnarea la Kremlin, de către Președintele Moldovei, Mircea Snegur, și Președintele Rusiei, Boris Eltîn, în prezența liderului separatiștilor rusofoni, Smirnov, a unei înțelegeri de compromis, prin care se stabilesc principiile unei reglementări pașnice a conflictului denumit impropriu transnistrean, vestile sosite din regiune anunță reizbucnirea luptelor în satele din jurul Tighinei și în interiorul propriu-zis al multîncercatului oraș, un adevărat Sarajevo al Moldovei.

De data aceasta, vina nu poate fi dată pe misterioasa «a treia forță». Vina aparține în mod limpede separatiștilor, care, prin vocea lui Smirnov, au declarat fățiș, imediat după încheierea compromisului de la Moscova, că nu sînt mulțumiți de prevederile acestuia. Este o dovadă de insolență greu de egalat, pentru că, în realitate, dacă are cineva dreptul să fie nemulțumit, aceștia sînt tocmai moldovenii. Sigur, compromisul implică concesii și de o parte și de alta, dar se pare că talgerul acestor concesii înclină mai apăsat de partea Chișinăului și nicidecum a Tiraspolului, și, cu atît mai puțin, a Moscovei.

Concesia cea mai serioasă pare a fi acea prevedere a Convenției (denumirea oficială a acordului încheiat în capitala rusă), prin care separatiștii dobîndesc dreptul să-și hotărască singuri soarta în cazul «schimbării statutului Republicii Moldova», adică a reunirii ei cu România, or, aceasta înseamnă că moldovenii renunță la o eventuală monedă de schimb.

Într-adevăr, Moldova de astăzi nu e Basarabia de acum cinci decenii. Din trupul ei a fost smulsă și alipită samovolnic la Ucraina zona sudică, cu unul dintre brațele Dunării și cu ieșirea la litoral, după cum, tot arbitrar, a fost smuls și alipit la aceeași Ucraină Nordul Bucovinei cu străvechea așezare românească a Cernăuților. Și dacă în anumite împrejurări Transnistria ar putea fi cedată, deși locuitorii acestei regiuni sînt în majoritate români (ruși și ucrainени fiind grupuri minoritare), pe considerentul că ea nu a făcut parte din Țara Moldovei decît o scurtă perioadă (pe vremea lui Ducă Vodă), acest lucru nu ar putea fi acceptat decît în schimbul teritoriilor astăzi pe nedrept incorporate Ucrainei.

Formule de acest gen sînt, tot mai des, vehiculate pe plan internațional. Chiar în aceste zile, guvernul Turciei a propus o asemenea formulă pentru reglementarea conflictului din Nagorno-Karabah, azerii urmînd să renunțe la o parte din teritoriu pentru a permite armenilor să stabilească o legătură directă cu această enclavă, iar armenii, la rîndul lor, ar urma să cedeze azerilor, o suprafață echivalentă. Renunțînd la Transnistria, Chișinăul, practic, renunță — în schimbul unei păci, care, iată, se dovedește, deocamdată, iluzorie — la pămînturi care au aparținut Moldovei lui Ștefan cel Mare, la pămînturi românești.

O altă concesie făcută de Chișinău este abandonarea formulei cvadripartite (Moldova, România, Rusia, Ucraina) de reglementare a conflictului, printr-o formulă tripartită: România și Ucraina dispar, fiind în schimb admisă (și recunoscută oficial) gruparea separatiștilor de la Tiraspol. Din forța mixtă de menținere a păcii vor face, așadar, parte și separatiștii, pe lîngă unitățile moldovenești și ruse.

Cît privește unitățile rusești, și aici avem de-a face cu o concesie, pentru că se oficializează, astfel, prezența lor pe o perioadă nedeterminată, sub pretextul menținerii păcii de unde se știe că tocmai această prezență (respectiv a armatei a 14-a) a constituit unul din principalii factori (dacă nu principalul!) ai alimentării conflictului.

Sigur, trebuie repetat, compromisul presupune concesii reciproce, uneori chiar dureroase, dar ele trebuie să fie echilibrate. Numai așa rezultatul dorit, în cazul de față, restabilirea păcii poate avea un caracter durabil. Or, așa cum se prezintă la ora actuală lucrurile, perspectivele păcii pe pămîntul Moldovei nu apar prea îmbucurătoare.

Romulus CAPLESCU.
(«Adevărul», 24 iulie).

ATITUDINI

Arma hoinară nu poate duce la bine

E absolut inutil a încerca să convingi pe cineva că oamenii ar fi trăit mult mai avut dacă producerea armamentelor nu ar fi înghițit mijloace materiale uriașe, că foarte multe vieți omenești nu ar fi fost curmate dacă nu ar fi apărut războaiele în care acești munți de arme au fost puse în funcțiune.

Rîndurile de mai jos au alt scop, propunîndu-și să-l alarmeze pe cititor în privința pericolului pe care-l prezintă și-l va prezenta pentru noi arma hoinară, adică rătăcitoare, necontrolată de puterea statală.

Da, în societatea contemporană omul cu arma, cu regret, e foarte frecvent. Pentru că practicarea unui șir de activități presupune ca persoanele ce le profesează să fie înarmate cu arme de foc. Avem nevoie de armată, grăniceri, polițiști. Astăzi nu pot să-și exercite funcțiile fără arme nici piloții navelor aeriene, încasatorii și mai multe categorii din serviciile de pază.

Dar în toate aceste și în alte cazuri similare (de exemplu vînătorii) arma este ținută în evidență, iar folosirea ei se află sub control și dacă s-a comis o abatere, infracțiune sau crimă se aplică sancțiuni.

Cu totul altă este actualmente situația la noi. Războiul dezlănțuit de separatiști a făcut ca armele să ajungă pe mîinile mai multor oameni. Astfel trebuie să constatăm cu mare regret că de la răsărit ne-a mai venit o pacoste, de care avem parte de la '40 încoace.

E greu să calculezi cît armament a nimerit în mîinile acelor cetățeni din raioanele transnistrene ale Moldovei care ne privesc cu ostilitate. Neîndoielnic este însă un lucru: o cantitate mare. Și nu numai peste Nistru, ci și în Tighina, fapt despre care ne vorbește continuarea focului acolo de către așa-zisele forțe necontrolate (de fapt sînt forțe ale regimului din Tiraspol, însă calificarea lor ca forțe necontrolate, ca o a treia forță se face pentru a afirma că acestea ar putea fi și detașamente ale Republicii Moldova).

Însă regimul tiraspolean ne-a impus și nouă înarmarea. La apărarea integrității republicii și a vieții oamenilor din satele atacate de separatiști s-au ridicat nu numai poliția și mai tîrziu armata în curs de formare, dar și voluntari.

(Sfîrșit în pag. 3).

Comunicat al Direcției M.A.E.

Ministrul Afacerilor Externe al Republicii Moldova, dl Nicolae Țîu, a expediat un mesaj omologilor săi din România, Ucraina și Federația Rusă, în care între altele se menționează că Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Moldova dă o înaltă apreciere mecanismului consulatărilor politice creat de miniștrii afacerilor externe ai celor patru state.

Ca urmare a semnării la Moscova de către Președinții Snegur și Eltîn a Convenției din 21 iulie a. c., se subliniază în mesaj, s-a creat o situație nouă, ce necesită o stabilire și o precizare clară a funcțiilor observatorilor militari din partea celor patru state. Convenția prevede posibilitatea folosirii grupurilor de observatori militari, a mecanismului creat prin declarația celor patru miniștri de externe din 6 aprilie curent de la Chișinău și, în primul rînd, introducerea observatorilor militari și folosirea grupului de raporteri în problemele drepturilor omului și a misiunii de mediere și bune oficii.

În legătură cu aceasta, se menționează în mesaj, considerăm drept necesar de a acorda împuterniciri corespunzătoare reprezentaților miniștrilor afacerilor externe ai celor patru state pentru Comisia mixtă în vederea conlucrării grupurilor de observatori militari ai acestor țări cu contingentele militare ce reprezintă părțile participante la Convenție. Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Moldova relevă necesitatea continuării de către observatorii militari a exercitării funcțiilor privind controlul încetării focului și dezangajării forțelor în conflict.

Ședința Comisiei constituționale

În ziua de 3 august, membrii Comisiei constituționale au continuat dezbaterile pe articole a proiectului de constituție propus spre examinare.

La ședința de lucru din prima jumătate a zilei, condusă de dl Mircea Snegur, au fost examinate mai bine de 30 de articole, pe marginea cărora s-au făcut propuneri cu caracter principial. Astfel, deputatul Ion Turcanu, membru al Comisiei constituționale, a propus ca în articolul 40 al proiectului de constituție dreptul reprezentanților minorităților naționale la studii în limba maternă să fie garantat și nu doar «asigurat» cum era prevăzut inițial.

Discuții aprinse a suscitat articolul 41, care prevede dreptul cetățenilor la muncă. Mai mulți membri ai comisiei au opinat în condițiile în care șomajul devine o realitate evidentă în societate, statul nu-și mai asumă garantarea dreptului cetățenilor la muncă, deoarece, susțineau adepții acestui punct de vedere, «dacă statul nu-l va putea asigura pe fiecare membru al societății cu loc de muncă, atunci garantarea acestui drept consfințit prin constituție va rămîne doar o declarație gratuită». Dl Alexandru Arseni, însă, a insistat asupra ideii că «statul este dator să garanteze crearea locurilor de lucru și că acest lucru trebuie să-și găsească reflectare în legea fundamentală a republicii». În ultimă instanță, cu majoritate de voturi prevederea respectivă a fost atașată la articolul 41 al proiectului de constituție.

Examinarea pe articole a proiectului de constituție a continuat și în a doua jumătate a zilei.

(Moldova-pres).

CITITORII IAU ATITUDINE

Dorim pace

Colectivul gospodăriei agricole «Biruința» din raionul Dondușeni, la adunarea generală din 26 iulie 1992, a adoptat unanim hotărîrea de a susține decizia celor doi Președinți, ai Moldovei și ai Federației Ruse, de reglementare a conflictului pe cale pașnică.

Noi nu dorim ca pe acest pămînt însoriot să se mai verse sînge nevinovat, ca mamele să-și plîngă copiii căzuți în floarea vieții.

Dorim ca toți refugiații să se întoarcă la casele lor, dornici ca și noi de pace și de a crește pîine.

În numele colectivului gospodăriei,

Mihail GHERASIM,
Maria PLEȘCA,
Ion MEREUȚĂ,
Lidia ROIBU,
Parascovia RUSU,
Domnica CAZACU,
Gheorghe ROIBU,
Nicolae BUCUR,
Liuba CUCOȘ,
Elena MORARI,
Pavel PERJU,
Maria DOBINDĂ,
Maria SIRBU,
Olga LUPAȘCU,
Tamara CHETRARI,
Victor BARBARĂ,
Maria GROSU,
Anatol CIOBANU,
în total 284 iscălituri.

Telegramă de felicitare

Președintele Republicii, dl Mircea Snegur, a adresat o telegramă componentei lotului național olimpic al Moldovei, Natalia Valeeva, în care se spune:

«Stimată Natalia,

Performanța înregistrată de Dv. la cea de-a 25-a Olimpiadă este o mare victorie, repurtată într-o competiție deschisă, la care participă cei mai redutabili sportivi ai lumii. Vă felicit din toată inima cu prilejul obținerii medaliei de bronz, considerînd că v-ați adus eroic contribuția personală la proslăvirea sportului moldovenesc, la apărarea demnității Moldovei. Faptul că i-ați întrecut pe mulți pretendenți la podiumul celor aleși este o mărturie elocventă a unui caracter și a unor calități de cea mai înaltă probă civică. Consider că exemplul Dv. va servi drept îndemn pentru toți compatrioții în opera de mobilizare a energiei cînd este vorba de slujirea Patriei și poporului în cele mai dificile condiții.

Prin victoria obținută, v-ați proslăvit numele, ați intrat în istoria celor mai de seamă bătălii sportive, făcînd să crească, totodată, stima și respectul pentru țară, al cărei sol sînteți.

Vă doresc curaj și putere pentru noi recorduri mondiale, de care, cu siguranță, sînteți vrednică și capabilă».

Știri din Tiraspol

Nici n-au apucat să se încheie bine acțiunile de luptă, că separatiștii au și început să clarifice relațiile între ei. Recent a avut loc o adunare a cazacilor din Tiraspol, în cadrul căreia aceștia au declarat că nu se mai supun deciziilor oastei căzăcești din zona Mării Negre, restabilindu-l în funcție pe atamanul Rudciuk, destituit anterior pentru beție și alte abuzuri — transmite corespondentul din zonă al agenției Moldova-pres.

Cazacii din Tiraspol au declarat, de asemenea, că nu se supun lui Igor Smirnov și legilor lui, ci recunosc doar uniunea cazacilor din Rusia.

• • •

La televiziunea din Tiraspol a luat cuvîntul faimoasa Galina Andreeva, care a declarat că l-a acționat în justiție pe comandantul orașului, colonel M. Bergman, «pentru lezarea onoarei și demnității». De menționat că ea și-a evaluat onoarea la un milion de ruble — de patru ori mai mult decît prețul pe care l-a pus pe obrazul lui directorul uzinei de mașini de turnătorie A. Bolșakov. Andreeva a încercat să dea vina pentru sustragerea și distribuirea armelor din arsenalul armatei a 14-a pe amica ei din comitetul de grevă al femeilor din Tiraspol, Svetlana Migulea, — relatează corespondentul din zonă al agenției Moldova-pres.

• • •

La umbra tancurilor și blindatelor rusești, întîmpinate de unii la fel cum, tot unii, le-au întîmpinat în iunie 1940, clica separatistă de la Tiraspol a mai făcut un pas pe calea afirmării autoproclamatei republici de pe Nistru ca formațiune statală. Igor Smirnov, impostorul președinte din Camceatca al așa-zisei republici moldovenești nistrene, a emis un decret, prin care se instituie următoarele distincții de stat ale R.M.N.: medaliile «Pentru apărarea Transnistriei» și «Pentru vitejie în muncă» și insigna de «Laureat al premiului de stat al R.M.N.».

Probabil, n-ar fi de mirare dacă primele exemplare ale acestor distincții ar fi înmînate lui Aleksandr Lebedi, Aleksandr Rutkoi, Galina Andreeva, precum și, evident, autorului amintitului decret, ale căror «merite» în ambițiile de a dezmembra Moldova sînt bine cunoscute de toți — transmite corespondentul din zonă al agenției Moldova-pres.

Generalul Lebedi: «Dacă telefonez eu, focul încetează»

Vălul de mister care planează asupra așa-zisei «forțe a treia», invocată tot mai des în ultimul timp de liderii separatiști de la Tiraspol și de reprezentanții armatei a 14-a pentru a explica atacurile asupra poliției și trupelor moldovenești din Tighina și, chipurile, și asupra gărzii nistrene, pare să se destrame. Și aceasta chiar cu ajutorul comandantului armatei a 14-a, generalul Aleksandr Lebedi, — transmite agenția Moldova-pres.

Solicitat de agenția RIA să comenteze comunicatul de simbătă, 1 august, al Serviciului de presă al Ministerului Apărării al Republicii Moldova — în care se arată că focul încetează la Tighina ori de cîte ori se la legătura cu statul major al armatei a 14-a pentru a se elucida împrejurările în care se declanșează tirurile — generalul a răspuns: «Atît comandamentul unei părți, cît și al celeilalte, au o atitudine respectuoasă față de mine, și dacă telefonez eu, focul încetează». Prin urmare, generalul Lebedi știe unde să telefoneze pentru a ordona încetarea focului, iar insinuările cu «forța a treia», care ar fi ieșit de sub control, nu sînt decît niște basme pentru oamenii naivi. Pretins enigmatica «forță a treia» pare perfect controlată de comandamentul armatei a 14-a — evident, «neutră», conchide Moldova-pres.

Ucraina dispusă să vîndă bombardiere

MOSCOVA, 1. (Rompres — Moldova-pres). Ucraina este dispusă să vîndă circa 20 de bombardiere strategice ultraperfecționate sovietice TU-160, staționate pe teritoriul său, pentru suma de cel puțin două miliarde de ruble (13 milioane dolari), a anunțat televiziunea rusă, citată de «France presse».

TU-160 este un bombardier cu geometrie variabilă, cu rază lungă de acțiune (7.300 km), destinat cu precădere deservirii rachetelor de croazieră.

AFP notează că adjudecarea de către Kiev a bazelor Tupolev-160 din Ucraina a constituit motivul unei încrîncenate stări de tensiune cu Rusia, care consideră că aceste aparate aparțin «forțelor strategice» ale Comunității de State Independente.

AVIZ

Agenția națională Moldova-pres anunță corespondenții străini acreditați în Republica Moldova că la parterul Casei Presei, str. Pușkin nr. 22, funcționează non-stop un centru de presă, unde solicitanții pot beneficia, contracost, de servicii de transmitere a informațiilor prin telefon, fax și telex internațional, precum și de alte servicii informaționale.

Relații la telefoanele: 23-43-53, 23-26-61.

Ajutoare umanitare din România

La Comitetul republican al Sindicatului lucrătorilor din industria constructoare de automobile și mașini agricole din Republica Moldova a sosit un mare lot de ajutoare umanitare, în valoare de aproximativ 5 milioane lei, din partea Sindicatului Independent 1 Mai și a uzinei «Upetrom» din or. Ploiești, România — informează agenția Moldova-pres.

O parte din ajutoare, constînd din articole de îmbrăcăminte, a fost repartizată copiilor refugiați din Transnistria și cazați la tabăra de vară «Steluța» din satul Ivancea, iar cealaltă parte — medicamente de primă necesitate, pansamente, tifon steril ș. a. — spitalului raional din Criuleni, unde se află la tratament mai mulți polițiști și voluntari, care și-au făcut datoria apărînd integritatea teritorială a țării.

Transportarea operativă la fața locului și distribuirea ajutoarelor au fost făcute cu participarea nemijlocită a reprezentanților părții donatoare: dl director general al vestitei uzine ploiestene, inginer I. Ghioca, și liderii sindicali din România Viorel Crețu, Eugen Borcea, Marcel Vădană, Vasile Voicu ș. a.

• • •

IAȘI. Un nou transport, cu o substanțială încărcătură de medicamente, aparatură medicală, între care truse de perfuzie și seringi de unică folosință, pături, îmbrăcăminte, alte obiecte și produse în valoare de circa jumătate de milion lei, a plecat în aceste zile, prin intermediul societății «Cultură fără frontiere» din Iași, în Republica Moldova, întreaga încărcătură cu ajutoare umanitare va fi distribuită spitalelor din orașul Chișinău.

De notat că aceeași societate ieșeană a mai trimis pînă acum fraților de dincolo de Prut 80 de mii de cărți din literatura beletristică, cursuri universitare, tratate de știință și tehnică, albume de artă, un mare număr de abecedare, transmit Rompres și Moldova-pres.